

22. Fejezet

Takarítás és mosás

Ulrika Ransjö

Kulcsfontosságú pontok

- A neutrális detergensok a legtöbb tisztítási folyamatra alkalmasak.
- A takarítást végző személyzetnek megfelelően képzettnek kell lennie, és a munkájukat felügyelni kell.
- Ki kell dolgozni egy folyamatos takarítási rendet.
- Minden ágyneműnek - legyen az szemmel láthatóan piszkos vagy ránézésre tiszta -, ugyanolyan magas szintű fertőtlenítő mosáson kell átesnie.

Takarítás¹⁻³

Az élettelen környezet ritkán forrása a fertőzéseknek, viszont a kontaminált víz és az ágynemű okozhat opportunist fertőzéseket. Ha a páciens közvetlen környezete kontaminálódik a páciens által, vagy az egészségügyi dolgozók által, ha kontaminált kézzel megfogják az eszközöket, a kilincset, illetve egyéb felszíneket, berendezéseket, akkor szekunder átvitel jöhet létre.

Emiatt a környezetet meg kell tisztítani, különösen a páciens elbocsátása után, hogy az esetleges kórokozókat tartalmazó anyagok eltávolításra kerüljenek. A tiszta, rendben tartott egészségügyi intézmény bizalmat ébreszt a betegekben, a dolgozóknak és a lakosságban is.

Fertőtlenítés

A felületfertőtlenítő szerek veszélyesek, így azokat csak a gyakorlott személyzet használhatja. A fertőtlenítőszer használata az általános takarításnál nem biztonságos, mivel veszélyt jelent mind a környezetre, mind a dolgozókra nézve, és nincs arra bizonyíték, hogy megelőzné a fertőzések kialakulását. Vannak olyan egyfázisú (egyszerre tisztító és fertőtlenítő) szerek, amelyek jól tisztítanak szerves anyagok jelenlétében is.

Takarítás

Erőteljes tisztítás vízzel és neutrális detergenssekkel csökkenti vagy teljesen eltávolítja a potenciálisan fertőző rezervoárokat és ez a legtöbb esetben megfelelő. Fontos, hogy a takarítást végző személyek legyenek megfelelően képzettek és a munkájuk legyen ellenőrzött.

Ki kell dolgozni egy folyamatos takarítási rendet, melynek a következőkre kell kitérnie:

- ◇ Ki a felelőse az egyes munkáknak, munkaköröknek
- ◇ Munkafolyamatok, beleértve a speciális eszközöket és a raktárkészleteket, pl.: takarító eszközök tisztítása és raktározása, a felmosó fej, mop cserélése
- ◇ Védőruházat használata
- ◇ Felelősség
- ◇ A padlótisztítás gyakorisága
- ◇ A tisztító folyadék és a mop cseréjének gyakorisága
- ◇ A bútorok tisztításának gyakorisága
- ◇ A toalett, szekrény és nem mozgatható berendezések, mint pl. hűtő tisztításának gyakorisága
- ◇ A sütő és a szellőzők tisztításának gyakorisága

Ha testfolyadék kerül egy felületre, abban az esetben célszerűen a szennyeződés helyét fertőtleníteni kell detergenssel/fertőtlenítőszerrel. Ez kiemelt fontosságú a padló feletti szinteken, mivel itt már az ember keze kontaminálódhat a kórokozókkal.

A falak ritkán kontaminálódnak, emiatt nem igénylik a gyakori tisztítást. A vízszintes felszínek, mint pl.: a padló, és az egyszerű eszközök, mint pl.: az infúziós állvány és az ágykeret, porosodnak, tisztításuk vízzel és detergenssel végezhető. Viszont azok a felületek, amelyeket gyakran érintik, pl.: az ágykapaszzkodó, kilincs, lámpakapcsoló, gyakoribb és hatékonyabb tisztítást igényelnek. Bizonyos esetekben, pl.: Clostridium difficile által okozott hasmenéses járvány alatt, speciális tisztítási eljárásokra van szükség.

A fertőtlenítő és tisztító oldatok elkészítése során pontosan követni kell a gyártó utasításait. Bizonyos fertőtlenítőszereket, pl.: fenolok, nem szabad használni újszülött osztályon vagy ételkészítő helyeken a toxicitásuk miatt.

Mosatás⁴⁻⁵

A szennyezett ágyhuzatok óvatos kezelése és mosása megakadályozza a potenciális kórokozók terjedését a betegek és a dolgozók között. A tiszta ágynemű javítja a betegek komfortérzetét. Minden ágyneműt, legyen az szemmel láthatóan piszkos vagy ránézésre tiszta, ugyan azon a fertőtlenítő mosáson kell átesnie. A nagyobb szennyeződések, (pl.: széklet), még a helyszínen kell eltávolítani, és a szennyeződést leereszteni a kifolyócsatornába, klinikai lefolyóba vagy a toalettbe.

Minden dolgozónak fel kell hívni a figyelmét arra, hogy a piszkos ágyneműben maradt szűrő-vágó eszköz a mosodában dolgozók sérülését okozhatja. A mosoda dolgozóinak fel kell ajánlani a HBV elleni védőoltást. Ezen kívül a Hepatitis A vírus elleni védőoltás is indokolt ezen dolgozók körében. Speciális folyamatokat kell kidolgozni a vírusos haemorrhágiás lázat okozó kórokozókkal fertőzött ágynemű kezelésére.

Válogatási folyamat

- Kerülje a kezek kontaminálódását a szennyeződéssel.
- Helyezze a szennyezett ágyneműt egy vízálló zsákba.
- Zárja be a zsák száját, amikor az a $\frac{3}{4}$ -éig tele van, sosem töltse túl. A dolgozóknak kesztyűben, óvatosan kell kezelniük a zsákot. A szennyezett textíliát tartalmazó zsákokat biztonságos helyen kell tárolni, ahonnan majd elszállítják.
- A zsákokat a mosoda kijelölt helységébe kell vinni, ahol a mosás előtti válogatást végzik.
- A válogatást végző dolgozókat oktatni kell a helyes folyamatokról és a

védőfelszerelések megfelelő alkalmazásáról, illetve el kell őket látni szűrős biztos és vízálló kesztyűvel, valamint műanyag köténnyel vagy vízálló köpennyel.

- A szennyezett ágynemű biztonságos válogatása a mosógépekbe ágyhuzatok, párnahuzatok, törölközők, köntösök, stb. szerint, gyorsabbá teszi a mosodai folyamatokat.
- Minimalizálni kell a szennyezett ágyneművel való kontaktust.

A mosás folyamata

- Egy 15 perces előmosási ciklus eltávolítja a nagyobb szennyeződések.
- Ha hideg vizes mosást alkalmazunk, szükség van kémiai szerekre, pl.: hipóval, (2 ml háztartási hipó literenként) vagy detergenssel, melyek segítik a fertőtlenítést.
- Ha nem hideg vizes mosást végzünk detergenssel és hipóval, akkor magas hőmérsékletű mosást kell alkalmazni (71° C foknál magasabb hőmérsékleten).
- Érdemes egy savas anyagot adni az öblítési ciklushoz, melynek célja a lúgosság csökkentése és a ruhák sárgulásának megelőzése. Ez csökkenti a bőr irritációjának esélyét és tovább csökkenti a baktériumok számát.
- Az ágyneműt mosás után mielőbb meg kell szárítani, hogy megakadályozzuk a mosás után esetlegesen megmaradt baktériumok visszanövekedését.
- A meleg levegővel vagy szárító kötélén, napon végzett szárítás csökkenti az esetleg jelenlevő baktériumok számát.
- A vasalás (főleg a gőzzel végzett vasalás) elpusztítja a kórokozókat.

A tiszta ágyneműt úgy kell tárolni és szállítani, hogy ne kontaminálódhasson. Legalább 4-6 inchre (10 – 15 cm) kell tárolni a földtől és le kell őket fedni szállítás alatt.

A sterilizálandó ágyneműket megfelelően be kell csomagolni, mielőtt elküldenénk a sterilizáló osztályra.

Szakmai irányelvek/honlapok

Guidelines for Environmental Infection Control in Health-Care Facilities. Recommendations of CDC and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC), 2003. <http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/rr5210a1.htm> [Accessed July 28, 2011]

The Healthcare Laundry Accreditation Council <http://www.hlacnet.org/index.php> [Accessed July 28, 2011]

Hospital Laundry Arrangements for Used and Infected Linen. NHS Executive

HSG (95) 18. 1995. <http://www.silverguard.co.uk/static/contentfiles/pdf/hsg9518.pdf> [Accessed July 28, 2011]

Referenciák

1. Malik RE, Cooper RA, Griffith CJ. Use of audit tools to evaluate the efficacy of cleaning systems in hospitals. *Am J Infect Control* 2003; 31:181-7.
2. Dettenkofer M, Wenzler S, Amthor S, Antes G, Motschall E, Daschner FD. Does disinfection of environmental surfaces influence nosocomial infection rates? A systematic review. *Am J Infect Control* 2004; 32(2):84-9.
3. Spencer RC. Importance of environmental decontamination--a critical view. *J Hosp Infect* 2007; 65 (Suppl 2):55-7.
4. Rutala WA, Weber DJ. Uses of inorganic hypochlorite (bleach) in health care facilities. *Clin Microbiol Rev* 1997; 10:597-610.
5. Tompkins DS, Johnsson P, Fittall BR. Low-temperature washing of patients' clothing; effects of detergent with disinfectant and a tunnel drier on bacterial survival. *J Hosp Infect* 1988; 12:51-58.